

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Jesu Siculi
Caltasinettensis, In ... Universitate Messanensi Theologiæ
Primarii Professoris, Tractatus Quinque In Quinque
Ecclesiæ Præcepta**

Tamburini, Tommaso

Dilingæ, 1697

Caput IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40032

circiter horam; unde qui comedit, quando horologium rotale dat signum mediæ noctis, verè comedit mediâ horâ post mediâ noctem, si rigorosè, & mathematicè sit res mensuranda, non verò ita, si moraliter, & humano modo, juxta modò dicta n. 3. & 4.

8. Quæres secundò; si ego cœnans cum carnibus serò diei Jovis e. gr. vel serò ultimi diei Bacchanalium, audiam signum mediæ noctis, obligabòrne statim cessare ab illis comedendis? Et quidem quæri potest, si comedam cibos quoscunque, & die sequenti incidit dies Jejunij.

9. Respondeo cum distinctione. Vel tibi rationabiliter persuades, signum illud esse certum, hoc est, certò indicans mediâ ipsam noctem; vel dubitas de certitudine ex eo, quia ejulmodi sive horologia, sive campanæ etiam regulatissima, semper per quadrantem plus minus à veritate aberrant, ut notat Caramuel in p. tom. Theologiae Fund. à num. 205. Si primum, debes omninò cessare, quia secus comederes tempore pertinente ad diem sequentem. Si secundum, recurrit doctrina modò allata n. 6. tunc enim eris dubius de mediâ nocte.

CAPUT IX.

De Diebus, in quibus est jejunandum.

1. **I**nquies: quinam sunt anni dies, in quibus Fideles jejunare obligantur?

Respondeo. Certum est, esse frequentes primò, omnes ferias Quadragesimæ, item quatuor tempora, item aliquas vigiliis infra annum; denique omnes ferias sextas, & sabbati quoad abstinentiam à carnibus. Jam separatim dicamus de singulis.

Quadragesimæ.

2. **O**mnibus ferialibus diebus Quadragesimæ est Ecclesiasticè jejunandum, hoc est, à feria quarta Cenerum usque ad Sabbatum Sanctum inclusivè. Excipe Mediolanenses, qui ex suo legitimo ritu non jejunant illis quatuor diebus, qui præcedunt Dominicam primam Quadragesimæ, quæ tamen Jejunia compensant jejunando in tribus Rogationum.

3. Dixi (*ferialibus diebus*) nam in Dominicis non jejunatur, sed solum abstinetur à carnibus & lacticiis, ut supra dictum est.

4. Dixi item (*usque ad Sabbatum Sanctum inclusivè*) nam quamvis illud Sabbatum sit dies lætitiæ, & exultationis; unde videtur, tunc non esse jejunandum, vel saltem videtur, posse lætitiæ ientaculum largius more privilegij Natalis propter illud S. Thomæ 2. 2. q. 147. art. 5. ad tertium docentis, Jejunium exultationis non cadere sub præceptum, sed esse ex instinctu Spiritus Sancti, nam propterea, ait, ab Ecclesia non esse institutum Jejunium toto tempore paschali; nihilominus neutrum licet in dicto die Sabbati Sancti; sedque sive ex consuetudine, sive ex sensu Fidelium, sive ex legitima Ecclesiæ traditione, virtualiter, seu implicitè à Fidelibus

delibus habita, & observata: fatemur enim de hac re, non esse jus scriptum, ut advertit Georgius Gobat *de Jubilæo* c. 28. n. 108.

5. Quæres, qui fortè habet hunc actum? ego nolo jejunare per totam Quadragesimam, & de factò non jejunat, quot peccata committit numero distincta, singula Confessori aperienda?

6. Respondeo: Si de unico actu interno voluntatis agas, probabile esse, unum numero peccatum à te committi, quia supponitur, esse dumtaxat unus moraliter actus, esto, terminetur ad plura numero objecta. Quare tunc latis erit, sic te accusare apud Confessarium: semel elicui actum, seu semel nolui per totam Quadragesimam jejunare; ut in simili casu dictum est de eo, qui semel unico volitionis actu proposuit multa eiusdem rationis perjuria committere.

Si verò agas de executione, qua de factò non jejunes, tot peccata numero committis, quot dies sunt in Quadragesima quia pro singulis diebus præcipitur Jejunium, & in executione talis inobservantiæ non est invenire unum quid, in quo moraliter uniantur singulorum Jejuniorum omissiones. Lege de Lugo, *de Penitent. disp. 16. à num. 559.* & Leandrum *de cens. disput. 7. quest. 44.*

Quatuor Tempora.

7. Feria quarta, sexta, & sabbato quatuor Temporum adest semper obligatio jejunandi. Scio, Jejunium quatuor Temporum, quod incidit infra

Tambur. de Præcept. Eccles.

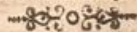
Octavam Pentecostes, non esse de jure scripto, atque esse Jejunium lætitiæ; unde videatur esse sine obligatione, vel saltem cum jentaculo pinguiore; tamen idem hic dicendum, quod modò diximus *num. 3.* de Sabbato Sancto. Lege Fagnandez, *Præcept. 4. Eccles. lib. 1. cap. 6.*

Vigilia.

8. Obligantur etiam Fideles jejunare in Vigiliis Natalis Domini, Assumptionis SS. Virginis, Pentecostes, Apostolorum, omnium Sanctorum, Sancti Laurentii, & S. Joanni Baptistæ. Excipe ex Apostolis Vigiliam Sancti Philippi, & Jacobi, tunc enim non jejunatur, quia incidit intra tempus Paschale, quando Ecclesia in capitulo *Sci-re disp. 13.* non vult Jejunia præcipere toto tempore Paschali.

9. Quæres: Estne probabilis sententia Leandri, & Pasqualigi, *de cens. 43.* eum citantis, qui liberalitatem jentaculi concessam in Vigilia Natalis Domini, de qua diximus supra, extendant ad Vigiliam Pentecostes, ob eam rationem, quòd sit Jejunium exultationis? Quid de aliis, qui propter eandem rationem idem extenderunt ad Vigiliam S. Laurentii, Sancti Joannis Baptistæ, & omnium Sanctorum?

10. Respondeo: Hos Auctores nullo modo esse in hoc audiendos; & certè, si non ob aliam similem rationem dictam *num. 3.* illa nobis satis, superque est, quia nullus ex timoratis Fidelibus id exequi audeat.

De Voto Jejunandi in aliquo die festivo, vel Dominica.

11. **H**ic tria sunt addenda. Additio prima. Si festum Jejunio pridiano colendum incidat in diem lunæ, tunc erit jejunandum, non quidem die Dominico, sed sabbato præcedente, ut præcipitur *Capitulo ex parte de observantia jejuniorum*. Unde rectè colligit Pasqualigus, quod si quis Jejunaret die Dominico, aut ante Sabbatum non satisfaceret præcepto Jejunii, quia in dicto *capitulo ex parte* statuitur, ut in hoc casu die Sabbati jejunetur, atque adeo illi diei præceptum Jejunii assignatur.

12. Hinc etiam fit, ut si quis voverit jejunare in Vigilia alicujus festi; incidatque festum in diem lunæ, cum semper votum (nisi quid expressius voveatur) more Jejunii Ecclesiastici emitti intelligatur; sic inquam, ut Jejunare teneatur die Sabbati.

13. Quid, si ego voverim (ut in aliquibus locis Fideles usurpant) Jejunare per totam annum in eo die, in quem incidit aliquod festum e.g. Sanctissimæ Virginis Annunciatæ, incidat autem in die Dominico, tuncne jejunabo?

Respondeo: Mihi videri certum, non esse Jejunandum die Dominico, sed in alio die hebdomadæ, à me eligendo, & congruum esse eligere, vel diem sequentem, vel antecedentem proximiorum, hoc est, vel diem lunæ, vel diem Sabbati. Nec puto, pro hac commutatione necessariam esse dispensationem, quia satis dispensat Ecclesiæ universalis

consuetudo, per quam non jejunatur die Dominico. Idque puto etiam de abstinentia à carnibus, vel lacticiis; si nimirum quis voverit se ab his abstinere per totum annum in die, quo incidit dictum festum; hic enim congruum est, ut abstinere die lunæ, vel præcedentis Sabbati, & libera sit comestio diei Dominica, quam liberam Ecclesiæ mos in signum lætitiæ Resurrectionis Domini esse vult.

Dixi modò (vel in præcedente) sed certè, re melius considerata, puto, eligendum esse diem sequentem, hoc est, diem lunæ. Ratio est, quia si in antecedentem commutes, hoc est, in diem Sabbati, minùs te mortificas, nam in illo die Sabbati, jam ex præcepto Ecclesiæ debes abstinere à carnibus.

14. *Quæres*: Si quis expressè voverit Jejunare die Dominico; vel si ex voto, siue ex devotione ieiunare, peccarène?

Respondeo: Prohibitionem Jejunandi hoc die factam esse olim ab Ecclesiâ (ut habet Pasqualigus *decis. 174.*) in detestationem quorundam hæreticorum, qui ex variis erroribus ducti dicebant, tunc esse Jejunandum; & præsertim in detestationem eorum, qui negantes Domini Resurrectionem, diebus Dominicis in contemptum illius ieiunabant, ut notat Fagundes, *Præcept. Eccles. 4. lib. 1. cap. 5. num. 2.* *Quæres*, qui ex aliquo errore, vel superstitione ieiunaret, peccaret graviter, quia sic protestaretur aliquem ex illis erroribus, & contemneret in re gravi morem Ecclesiæ. Atque de hoc loquitur S. Augustinus *Epist. 86. ad Casulanum*, eo

tempore, quo vigeant illi hæc co-
rum errore: dum sic scribit: *Quis-
quis diem Dominicum cum Jejunio de-
cernendum putaverit, non parvo scan-
dalo erit Ecclesie: in his enim rebus, de
quibus nihil certi statuit Scriptura Di-
vina, mos populi DEI, vel instituta
majorum pro lege tenenda sunt.*

Verùm si id quis faceret ob quandam
singularitatem, solum peccare veniali-
ter, docet Sanchez l. 2. *summa, cap. 3.
num. 13.*

Si autem faceret verò ob devotio-
nem, & exercitium virtutis, non esset
reprehendus, immò esset commen-
dandus; modò non faceret consuetudinem
in die Dominico, ut dies est Domini-
cus; quia sic faceret contra Ecclesie
consuetudinem.

*De Vigilia incidente in festum
Corporis Christi.*

15. **A**dditio secunda: quando Vi-
gilia S. Joann. Baptistæ inci-
dit in festum Corporis Christi, ieiunandum est feria quarta pridie scilicet
talis festi, quia ita præcepit Urbanus
VIII. 13. *Octobr. 1638.* & merito, ne tan-
ta festivitas, & lætitia misceatur cum
mæstitia Jejunii. Hinc, qui tunc ieiunaret ipso die Corporis Christi, non
satisfaceret præcepto de Jejunando in
tali Vigilia. An tunc cum translatione
Jejunii debeat etiam transferri officium
dicam *infra cap. 11. a num. 16.*

*De violante Jejunium ex vo-
to & Præcepto.*

16. **A**dditio tertia: An qui violat
Jejunium, quando præcipitur

duplici præcepto, duplex peccatum
committat? si e. g. Vigilia S. Matthiæ
incidat in diem Quadragesimæ, qui tunc
non jejunat, duplici numero pecca-
to peccat?

Respondeo: Dupliciter peccare te-
net cum aliis Coninch, *diss. 7. de Sacr.
dub. 9.* quia violatio cujuscunque præ-
cepti peccatum est.

Semel peccare tenet cum multis San-
chez *lib. 9. de matr. diss. 15. num. 6.* unde
in confessione satis est dicere, semel
præceptum Jejunii non observavi. Ra-
tio est, quia peccata non multiplican-
tur numero ex sola multiplicatione
præceptorum, quia supponimus, unum
esse Jejunium violatum, quod unico a-
ctu frangitur, sed nec multiplicatur
specie ex multiplicatione præceptorum,
quia tunc specie multiplicatur in uno;
eodemque actu, hoc est, tunc unus a-
ctus continet multas malitias diversas
specie, quando actus est contra multas
virtutes; at prædicta violatio Jejunii
est solum contra unam virtutem tempe-
rantia, ex cujus motivo emanant illa
duo præcepta, ut supponimus; ergo,
&c. Per hoc autem non negamus pec-
catum hoc ex duplici præcepto violato
habere majorem gravitatem; sed quia
hæc major gravitas est solum circum-
stantia aggravans, quam non esse ne-
cessè explicare in confessione, est valde
probabile, ideò hæc, de qua loquimur,
explicare non oportebit.

17. Ex doctrina autem data vides
discrimen valde notabile inter casum
prædictum, & votum; nam si quis vo-
visset e. g. Jejunare in dicta Vigilia S.
Matthiæ, quæ fortè incideret in diem

VRINI
I
URR
III
16

Quadragesimæ, & tunc non Jejunaret, illa violatio duas specie diversas malitias haberet, utraq; Confessario manifestandas, quia tunc jejunans peccasset contra Ecclesiæ legem, jubentem Jejunium ex motivo virtutis temperantiæ, & item peccasset contra proprium votum, quod est veluti lex, quam sibi vovens imponit, quæque est ex alio motivo, nempe ex virtute Religionis.

Pari modo, quia Religiosus e. g. Ordinis Minorum S. Francisci tenetur Jejunare ex præcepto Regulæ die Veneris cujuscumque hebdomadæ, si hic dies simul concurrat cum Vigilia, & Religiosus non Jejunet, duplici specie malitia peccat, nempe contra obedientiam propter violatum præceptum Regulæ, & contra Religionem propter violatum votum contra promissionem factam DEO. Lege Leandrum, in *Præcept. Eccles. disput. 9. quest. 5.* aliosque ab eodem citatos.

De Jejunij voto facto ab antecessoribus.

DE hoc vide supra in tract. 1. cap. 7. à num. 23.

De Jejunio imposto à Confessario.

18. **Q**uæres hic denique, quid de Jejunio injuncto à Confessario? Respondeo, quamvis expediat, ut in pœnitentiam Confessarius injungat illud opus, ad quod aliàs pœnitens non tenetur; immò si nihil addat explicando mentem suam Confessarius, semper intelligatur de opere aliàs non debito, ut si dicat: Jejuna semel in fe-

quenti hebdomada, intelligitur de alio Jejunio præter illud, quod fortè ratione alicujus vigiliæ incidit in prædictam hebdomadam; tamen quia potest Confessarius injungere pro pœnitentia illud opus, ad quod aliàs tenetur pœnitens, idè rectè quæris, an tunc si pœnitentia illud opus negligat, peccet duplici specie peccato; ut si dicat Confessarius: Jejuna cras, quando erit vigilia, vel dies Quadragesimæ, vel quatuor Temporum.

Respondeo: Duplici peccato specie diverso peccare, altero contra obligationem ortam ex Ecclesiæ præcepto, altero contra obligationem ortam ex Sacramento Pœnitentiæ. Quare de utraque expressè debet deinde pœnitentem se accusare in confessione. Ut docet Vasquez, aliique apud de Lugo *disp. 25. de Pœnit. sect. 5. n. 67.*

Rogationes, & dies adventus.

19. **I**N diebus Rogationum, & in Adventu non est obligatio Jejunandi, ut praxis Fidelium satis ostendit. Excipe pro Rogationibus ritum Ecclesiæ Mediolan. cujus meminimus *num. 1.* & excipe pro Adventu eos Religiosos, qui ex propria Regula ad servandum Jejunium eo tempore obligantur.

Feria sexta, & Sabbato.

20. **I**N diebus feriæ sextæ, & sabbati est non obligatio jejunandi, sed solùm abstinendi ab edendis carnibus; nam (quidquid olim usurpatum fuerit) certè hodie sic servatur in Ecclesia Occidentali, hoc est, Latina: (nam in Orientali Græci loco sabbati servant suam

nam abſtinentiam die Mercurij. Præceptum autem de hac noſtra abſtinentia in die ſabbati, ſic imponit Gregorius VIII. in c. *Quia dies de consecr. diſt. 5.*

Quia dies, inquit, Sabbati apud Patres Sanctos noſtros in abſtinentia celebris eſt habitus; Nos eorundem auctoritatem ſequentes, ſalubriter admonemus, ut quicumque ſe Chriſtiana Religionis participem eſſe deſiderat, ab eſu carniſum eadem die (niſi majore feſtivitàte interveniente, vel infirmitate impediēte) abſtineat.

21. Ex hoc tamen textu ne duo inferas: primò, hoc non eſſe præceptum ſub mortali, quia textus dicit (*admonemus*) quod verbum potius indicat conſilium, quàm præceptum. Secundò, poſſe in omnibus ſabbatis, in quibus incidit aliqua major ſolemnitas, comedi carnes, quia textus habet (*niſi majore feſtivitàte interveniente*) ne, inquam, hæc inferas. Non primum, quia in textu additur (*qui ſe Chriſtiana Religionis participem eſſe deſiderat, ab eſu carniſum eadem die abſtineat.*) Quoniam ergo tuus eſus carniſum in tali die oſtendit, te nolle eſſe participem Chriſtiane Religionis, peccabis certè graviter, ut rectè notat Paſqualiguſ decif. 176. num. 3. Non ſecundum, quia praxis Eccleſiæ id ſolùm ad Natalem Domini reſtrinxit, ut per ſimilem occaſionem ſupra notatum eſt.

22. Quæres: Si quis vovit generaliter omnibus diebus Sabbati (vel etiam Veneris) jejunare; ſi tunc incidat feſtum Natalis Domini, potèſtne licite carnes comedere, & votum non ſervare.

23. Reſpondeo. Poſſe, ſi tamen excipias illos, qui vel ex obſervantia ſua Regulari, vel ex voto ſuo particulari expreſſè voverunt in tali die jejunare, etiamſi in illum incidat feſtum Natalis Domini. Ratio hujus exceptionis eſt, quia ſic expreſſè te ligavi, vel ex vi illius voti, vel ex vi ipſius Regularis obſervantiæ à te aſſumptæ. Ratio reſponſionis eſt, tum quia ut habet Molina tom. 2. diſp. 272. num. 3. non eſt veriſimile, quòd qui cum illa generalitate vovit, voluerit includere diem tantæ ſolemnitatis, & recedere à more Eccleſiæ, tum quia, ut habet Fagund. præcep. 4. lib. 1. cap. 6. num. 6. in ea generalitate non conſtat de intentione voventis; ergo votum non alio modo obligabit, niſi juxta dictum Eccleſiæ morem.

CAPUT X.

De Excusatis à jejunandi obligatione.

1. **D**iximus ſupra cap. 2. de iis, qui non obligantur præcepto Jejunij; nunc de illis dicendum, qui, tametiſi obligentur, propter aliquam tamen cauſam excuſantur?

Senes.

2. **I**nquires ergo primò: An ſenectus excuſet à Jejunando, & ab abſtinentia carniſum in diebus veſtitis?

3. Reſpondeo, quòd ſola ſenectus non det veniam comedendi carnes in diebus veſtitis, eſſe certum; idemque dicendum de lacticiis. His enim ſenibus:

Xx 3

nibus;